

III

(Προπαρασκευαστικές πράξεις)

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

544Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΟΚΕ, 19.6.2019 - 20.6.2019

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, την Επιτροπή των Περιφερειών και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων — Επενδυτικό σχέδιο για την Ευρώπη: απολογισμός και επόμενα βήματα»

[COM(2018) 771 final]

(2019/C 282/04)

Εισηγητής: **Petr ZAHRADNÍK**Συνεισηγητής: ο κ. **Javier DOZ ORRIT**

Αίτηση γνωμοδότησης	Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 18.2.2019
Νομική βάση	Άρθρο 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αρμόδιο τμήμα	Οικονομική και νομισματική ένωση, οικονομική και κοινωνική συνοχή
Υιοθετήθηκε από το τμήμα	4.6.2019
Υιοθετήθηκε από την ολομέλεια	19.6.2019
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	544
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές)	180/0/8

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Σε γενικές γραμμές, η ΕΟΚΕ επικροτεί το επενδυτικό σχέδιο για την Ευρώπη λόγω της συμβολής του στην προώθηση των επενδύσεων στην ΕΕ και της αποτελεσματικότερης χρήσης των περιορισμένων οικονομικών πόρων με σκοπό την υλοποίηση στρατηγικών πανευρωπαϊκών επενδύσεων ως μια νέου τύπου οικονομική αναδιανομή στην ΕΕ. Η ΕΟΚΕ συνιστά να καθοριστεί ένας επενδυτικός στόχος στην ΕΕ ως ένα από τα κριτήρια μιας μακροπρόθεσμης και βιώσιμης επενδυτικής πολιτικής· ο επενδυτικός στόχος θα μπορούσε να αποτελεί μέρος του τακτικού κύκλου του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και να υποβάλλεται σε ετήσια αξιολόγηση.

1.2. Ο στόχος του επενδυτικού σχεδίου για την Ευρώπη και, γενικότερα, η δημόσια παροχή κινήτρων για επενδύσεις θα πρέπει να είναι η στήριξη των στρατηγικών στόχων της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των ακόλουθων: α) προώθηση της βιώσιμης οικονομικής και κοινωνικής ανοδικής σύγκλισης μεταξύ των κρατών μελών, β) βιώσιμες επενδύσεις, σύμφωνα με τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών, γ) διευκόλυνση της δίκαιης, πράσινης και ψηφιακής μετάβασης, δ) ενίσχυση της οικονομικής ανθεκτικότητας των ευρωπαϊκών οικονομιών, ε) ανάπτυξη στρατηγικών υποδομών, στ) προώθηση της παραγωγικότητας, της έρευνας, της ανάπτυξης, της καινοτομίας, της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης, ζ) αύξηση των κοινωνικών επενδύσεων και η) στήριξη της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας σε παγκόσμιο πλαίσιο. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι απαιτείται περαιτέρω καθοδήγηση για την επίτευξη αυτών των στόχων τόσο από γεωγραφική όσο και από τομεακή άποψη.

1.3. Η επείγουσα θέσπιση ενός ενοποιημένου συστήματος ταξινόμησης και δεικτών για τον προσδιορισμό του βαθμού βιώσιμων επιδόσεων, με βάση τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών και τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 20ής Ιουνίου 2017, θα βοηθήσει τους επενδυτές να διοχετεύουν τις επενδυτικές ροές σε βιώσιμες δραστηριότητες ⁽¹⁾.

1.4. Η ΕΟΚΕ είναι πεπεισμένη για το τεράστιο δυναμικό των καινοτόμων χρηματοδοτικών μέσων προς εξυπηρέτηση των τομέων που αφορά το προτεινόμενο πρόγραμμα InvestEU. Η ΕΟΚΕ πιστεύει στις συνέργειες μεταξύ του προγράμματος InvestEU και των μελλοντικών προγραμμάτων κεντρικής διαχείρισης (μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη», πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», για παράδειγμα), με προτίμηση στη χρήση ενός μέσου με βάση την απόδοση. Για να επιτευχθεί αυτό, απαιτείται απλούστευση της νομοθεσίας όταν συνδυάζονται διάφορα προγράμματα ή έργα.

1.5. Ένα από τα σημαντικότερα πρόσθετα οφέλη του προγράμματος InvestEU είναι η στήριξη ευρωπαϊκών έργων μεγάλης κλίμακας (SESAR, ERTMS, ξυπνά δίκτυα της ΕΕ) με βάση τη μόχλευση ιδιωτικών κεφαλαίων, η υλοποίηση των οποίων όμως απαιτεί επίσης την ανάληψη δράσης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη δημιουργία του κατάλληλου νομοθετικού και οικονομικού πλαισίου. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή οφείλει να επιδιώξει τη συμμετοχή των κρατών μελών στα μεγάλα αυτά έργα.

1.6. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι, πλέον, η ΕΕ οφείλει να διακινδυνεύσει περισσότερο προκειμένου να επιτύχει μεγαλύτερη ώθηση της απασχόλησης και του βιοτικού επιπέδου. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ συνιστά να διατεθούν μεγαλύτερα κονδύλια του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για τους σκοπούς του εν λόγω μέσου.

1.7. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει σε μεγάλο βαθμό την προσπάθεια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να εντοπίσει τα κύρια εμπόδια για εντατικότερες επενδυτικές δραστηριότητες στα του περιβάλλοντος της ενιαίας αγοράς, της διασύνδεσης των υποδομών, των απαιτήσεων εκπαίδευσης και δεξιοτήτων, καθώς και της ευθυγράμμισης των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις.

1.8. Εντούτοις, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η υπέρβαση του επενδυτικού ελλείμματος της ΕΕ, ενός από τους σοβαρότερους κινδύνους για το μέλλον της ενωσιακής οικονομίας, θα απαιτήσει μεγαλύτερη χρηματοδοτική προσπάθεια από την ΕΕ, τα κράτη μέλη και τον ιδιωτικό τομέα. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο καλεί τις αρχές της ΕΕ να ενισχύσουν τη χρηματοδοτική ικανότητα του προγράμματος InvestEU στο πλαίσιο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021-2027.

1.9. Εξάλλου, η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι είναι απαραίτητο να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες και να επιτευχθεί μεγαλύτερη σύνδεση μεταξύ του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων/ΕΤΣΕ (ή του προγράμματος InvestEU αντίστοιχα) με άλλα επενδυτικά προγράμματα της ΕΕ και των κρατών μελών, προωθώντας τις απαραίτητες συνέργειες, αποφεύγοντας τις επαναλήψεις και τις επικαλύψεις μεταξύ τους και κατευθύνοντας τις επενδύσεις για την κάλυψη πιο συγκεκριμένων στόχων.

1.10. Η ΕΟΚΕ προτείνει την ενίσχυση του πεδίου εφαρμογής του προγράμματος InvestEU, προκειμένου να παρέχονται στις ευρωπαϊκές εταιρείες οι απαραίτητες εγγυήσεις που θα τους επιτρέπουν να επενδύουν εκτός της ΕΕ και να προωθούν το ενωσιακό εμπόριο.

1.11. Η ΕΟΚΕ συνιστά θερμά στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εντείνει τις προσπάθειές της για την ευαισθητοποίηση των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων και των πολιτών σχετικά με τα οφέλη που προκύπτουν από το επενδυτικό σχέδιο για την Ευρώπη, ιδίως όσον αφορά τις ΜΜΕ, έτσι ώστε να συνειδητοποιήσουν τη συμβολή της ΕΕ.

2. Γενικό πλαίσιο της πρότασης και ουσιώδη στοιχεία

2.1. Η παρούσα γνωμοδότηση βασίζεται άμεσα και αποτελεί συνέχεια των συμπερασμάτων που εγκρίθηκαν στη γνωμοδότηση για το πρόγραμμα InvestEU ⁽²⁾, καθώς και σε άλλες γνωμοδοτήσεις σχετικά με το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο της ΕΕ (2021-2027) και τις οικονομικές και επενδυτικές επιδόσεις της ΕΕ ⁽³⁾. Κατά συνέπεια, τα συμπεράσματα που εκφράζονται ρητά στις γνωμοδοτήσεις αυτές δεν θα επαναληφθούν στο παρόν έγγραφο, το οποίο συμφωνεί μαζί τους.

2.2. Η ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με θέμα «Επενδυτικό σχέδιο για την Ευρώπη: απολογισμός και επόμενα βήματα» συμφωνεί πλήρως με τα συμπεράσματα της εγκριθείσας γνωμοδότησης για το πρόγραμμα InvestEU ⁽⁴⁾, και συγκεκριμένα στα ακόλουθα σημεία:

- η επενδυτική δραστηριότητα είναι ο μόνος μείζων μακροοικονομικός δείκτης που δεν έχει επανέλθει στο προ κρίσης επίπεδο του (2006-2007) και, ως εκ τούτου, η ενθάρρυνση της χρήσης όλων των σχετικών μέσων υποστήριξης της είναι πλήρως αιτιολογημένη και θεμιτή·
- η δημιουργία ενός χρηματοδοτικού μέσου υποστήριξης των επενδύσεων, βασισμένου στην αρχή της εγγύησης, αποτελεί σημαντική καινοτομία στη χρηματοδότηση μεγάλων επενδυτικών έργων γενικού συμφέροντος·

⁽¹⁾ Σύμφωνα με το σχέδιο δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη χρηματοδότηση της βιώσιμης ανάπτυξης (Action Plan on Sustainable Growth Financing).

⁽²⁾ ΕΕ C 62 της 15.2.2019, σ. 131.

⁽³⁾ ΕΕ C 440 της 6.12.2018, σ. 106, ΕΕ C 62 της 2.3.2018, σ. 83, ΕΕ C 62 της 15.2.2019, σ. 90, ΕΕ C 62 της 28.6.2018, σ. 126, ΕΕ C 62 της 10.3.2017, σ. 312 και ΕΕ C 62 της 15.2.2019, σ. 49.

⁽⁴⁾ ΕΕ C 62 της 15.2.2019, σ. 131.

- η συμμετοχή ιδιωτικού κεφαλαίου είναι ιδιαίτερα επωφελής και επιθυμητή για τον σκοπό αυτό. Ωστόσο, οι ανεπαρκώς σχεδιασμένες συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ) δεν αποκλείεται να καταλήξουν να κοστίζουν περισσότερο από την άμεση δημόσια παροχή των ίδιων υπηρεσιών. Οι δημόσιες επενδύσεις σε υψηλής ποιότητας, οικονομικά προσιτές και ευπρόσπετες δημόσιες υπηρεσίες στην ΕΕ πρέπει να αποτελούν προτεραιότητα·
- εκτός των εγχώριων επενδύσεων, στήριξη θα πρέπει να δοθεί και στις επενδύσεις με σημαντική διασυνοριακή διάσταση. Το μοντέλο μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για την υλοποίηση των ενωσιακών αναπτυξιακών επενδύσεων εκτός ΕΕ·
- η υλοποίηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων σε επίπεδο κρατών μελών, καθώς και σε ολόκληρη την ΕΕ ως σύνολο, μπορεί να ενισχύσει τα αποτελέσματα των επενδυτικών δραστηριοτήτων·
- οι επενδύσεις που πραγματοποιούνται πρέπει, όπου ενδείκνυται, να σέβονται τις ανάγκες της ενιαίας αγοράς σε όλες τις διαστάσεις της, τη λειτουργία των χρηματοπιστωτικών αγορών, τις μεταφορικές και ενεργειακές υποδομές και την ετοιμότητα του ανθρώπινου δυναμικού για την αντιμετώπιση των προκλήσεων αυτών.

2.3. Η ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής καλύπτει μεγαλύτερο εύρος από ό,τι συνήθως, αντιμετωπίζοντας την ανάγκη άρσης των εμποδίων που παρεμποδίζουν την επάνοδο μεγαλύτερων επενδύσεων και την αποτελεσματικότερη χρήση των χρηματοδοτικών μέσων προς στήριξη των επενδύσεων.

2.4. Ενώ το σχέδιο κανονισμού για το πρόγραμμα InvestEU αφορά κυρίως τις τεχνικές παραμέτρους του εν λόγω μέσου, η ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής επικεντρώνεται κυρίως στο οικονομικό, πολιτικό και κοινωνικό πλαίσιο, καθώς και στην ανάλυση και την περιγραφή του περιβάλλοντος εντός του οποίου θα χρησιμοποιηθεί το μέσο. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με αυτήν τη γενική άποψη.

2.5. Η πρώτη σημαντική προτεραιότητα για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπό τον κ. Juncker (τέλη 2014 έως αρχές 2015) ήταν να συμβάλει στην άρση ή τη μείωση του επενδυτικού χάσματος στην ΕΕ μετά την κρίση. Χωρίς επαρκείς και κερδοφόρες επενδύσεις, δεν μπορεί να διασφαλιστεί η μελλοντική οικονομική ευημερία της Ευρώπης και η ικανότητά της να ανταγωνίζεται οικονομικά σε παγκόσμιο επίπεδο. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο εγκρίθηκε και τέθηκε σε εφαρμογή το πρόγραμμα του επενδυτικού σχεδίου για την Ευρώπη, το οποίο μετά το 2020 θα συμβολίζεται κυρίως από το πρόγραμμα InvestEU. Επικεντρό του αποτελεί ένα χρηματοπιστωτικό μέσο που έχει εκπονηθεί βάσει εγγύησης από τον προϋπολογισμό. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι το μέσο αυτό δεν είναι μόνο κατάλληλο για την εξασφάλιση επενδύσεων στο εσωτερικό της ΕΕ, αλλά μπορεί και να αποτελέσει μια ιδιαίτερα αποτελεσματικό ενωσιακό εργαλείο για την ανάπτυξη και υποστήριξη επενδυτικών σχεδίων εκτός ΕΕ (σε σχέση με τους νέους στόχους του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου της ΕΕ για την περίοδο 2021-2027 όσον αφορά την εξωτερική δράση, την παγκοσμιοποίηση και τον μεγαλύτερο αριθμό εξωτερικών έργων).

2.6. Η αποδοτικότητα και η αποτελεσματικότητα των επενδύσεων εξαρτάται από την ύπαρξη υγιούς οικονομικής διάρθρωσης. Επομένως, οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις θεωρούνται απαραίτητη προϋπόθεση ώστε να διασφαλιστούν τα προσδοκώμενα οφέλη των επενδύσεων. Οι σημαντικές διαρθρωτικές αποτυχίες οδηγούν σε ευρύ φάσμα εμποδίων – κανονιστικών, διοικητικών, φραγμών στον θεμιτό ανταγωνισμό κ.λπ. Τα εμπόδια αυτά είναι σοβαρά τόσο σε εθνικό όσο και σε διασυνοριακό επίπεδο.

2.7. Η ΕΟΚΕ επικροτεί το γεγονός ότι η ΕΕ υποστηρίζει ένα όσο το δυνατόν πιο ανοικτό περιβάλλον τόσο για τις επενδύσεις όσο και για το εμπόριο, υπό τον όρο ότι γίνονται σεβαστά τα εργασιακά και τα κοινωνικά δικαιώματα, καθώς και η προστασία του περιβάλλοντος. Ταυτόχρονα, ωστόσο, δίδει ιδιαίτερη προσοχή στον ολοένα και βαθύτερο παγκόσμιο πολιτικό και στρατηγικό κίνδυνο με τον οποίο μπορεί να συνδέονται μερικές ξένες επενδύσεις. Η ΕΟΚΕ επικροτεί και υποστηρίζει την καθιέρωση προστατευτικής λειτουργίας για ορισμένες ξένες επενδύσεις, ο σκοπός των οποίων δεν σχετίζεται κυρίως με τις επιχειρήσεις ή την οικονομία, αλλά αφορά την πολιτική και την εξουσία.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1. Η ΕΟΚΕ εκτιμά τα οφέλη του επενδυτικού σχεδίου για την Ευρώπη, ιδίως όσον αφορά τα ακόλουθα σημεία:

- κατά τη διάρκεια της κρίσης, η ιδιωτική χρηματοδότηση σταμάτησε και, κατά συνέπεια, δεν μπορούσαν να εξυπηρετηθούν οι οικονομικές ανάγκες. Οι επενδυτές άρχισαν να ξετάζουν τους κινδύνους πολύ πιο προσεκτικά και διεξοδικά. Το επενδυτικό σχέδιο για την Ευρώπη αποδείχθηκε ένα κατάλληλο, ασφαλές, πρακτικό και προσεκτικά σχεδιασμένο εργαλείο για την τόνωση των επενδύσεων και την προσέλκυση ιδιωτικής χρηματοδότησης·
- το επενδυτικό σχέδιο για την Ευρώπη συνέβαλε θετικά στην ειδική και συστηματική παρακολούθηση των αδυναμιών της αγοράς ή των δυσμενών επενδυτικών καταστάσεων και βοήθησε στην προσαρμογή των αντιλήψεων κινδύνου στην ανάγκη αντιμετώπισής του κατά τρόπο συμβατό με την αγορά·
- τα παραδείγματα των υποστηριχθέντων έργων που αναφέρονται στην ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής καταδεικνύουν σαφώς ότι, ελλείψει του επενδυτικού σχεδίου για την Ευρώπη και του ΕΤΣΕ, δεν θα είχαν τοποθετηθεί ποτέ ιδιωτικά κεφάλαια σε τέτοιου είδους έργα χωρίς επαρκείς εγγυήσεις και επαρκή κάλυψη του κινδύνου (εκτός εάν είχαν φιλική κίνητρα) και οι δημόσιοι πόροι για αυτού του είδους τα εγχειρήματα θα ήταν από τη φύση τους περιορισμένοι·

- το επενδυτικό σχέδιο για την Ευρώπη και το ΕΤΣΕ απαιτούν τα έργα να υποβάλλονται σε δοκιμασία άμεσης χρηματοοικονομικής απόδοσης και, κατά συνέπεια, να πληρούν τα ελάχιστα πρότυπα ποιότητας που επιβάλλονται.

3.2. Οι συνολικές δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις στην ΕΕ ανέρχονταν, το 2018, στο 20,5 % του ΑΕγχΠ της ΕΕ, ποσοστό περισσότερο από δύο ποσοστιαίες μονάδες χαμηλότερο σε σύγκριση με το 2007. Η αργή ανάκαμψη του ποσοστού των επενδύσεων από το 2013 οφείλεται τόσο στις δημόσιες όσο και στις ιδιωτικές επενδύσεις.

3.3. Οι δημόσιες επενδύσεις στην ΕΕ των 27 για την περίοδο 2014-2018 ανέρχονταν, κατά μέσο όρο, σε 2,86 % του ΑΕγχΠ (2,68 % στη ζώνη του ευρώ), έναντι 3,4 % του ΑΕγχΠ μεταξύ 2009 και 2013 (3,2 % στη ζώνη του ευρώ) ⁽³⁾. Ειδικότερα, οι καθαρές επενδύσεις παγίου κεφαλαίου ήταν ως επί το πλείστον αρνητικές από το 2014 έως το 2017, υποδεικνύοντας μείωση του δημόσιου μετοχικού κεφαλαίου. Δεδομένου ότι το γεγονός αυτό έρχεται σε αντίθεση, σε μακροοικονομικό επίπεδο, με τους στόχους του επενδυτικού σχεδίου για την Ευρώπη, η ΕΟΚΕ ενθαρρύνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να λάβει μέτρα για την προώθηση των δημόσιων επενδύσεων σε επίπεδο κρατών μελών. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να συμπεριληφθούν στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις μαζί με τα άλλα σχετικά μέσα του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

3.4. Το μεγαλύτερο μέρος του επενδυτικού χάσματος οφείλεται στις ιδιωτικές επενδύσεις. Συνεπώς, το συνολικό μέγεθος του επενδυτικού σχεδίου ήταν πολύ χαμηλό από την αρχή. Σε μια περίοδο πέντε ετών, η ΕΕ σχεδιάζει να κινητοποιήσει επενδύσεις ύψους 500 δισεκατ. ευρώ, ήτοι 100 δισεκατ. ευρώ ή περίπου 0,6 % του ΑΕγχΠ της ΕΕ ετησίως.

3.5. Η ΕΟΚΕ έχει επίγνωση του εύρους των επιστρεπτών χρηματοδοτικών μέσων για την υποστήριξη της επενδυτικής δραστηριότητας στην ΕΕ, ενώ γνωρίζει και το δυναμικό τους που δεν έχει ακόμη αξιοποιηθεί. Για παράδειγμα, θέτουν τα θεμέλια για την πολύ πιο αποτελεσματική και ευχερή χρήση των διαθέσιμων πόρων. Σε αντίθεση με τις επιδοτήσεις, πρόκειται για επιστρεπτέα κεφάλαια τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν και πάλι στη συνέχεια και κατ' επανάληψη μετά τον κύκλο εργασιών. Επιπλέον, η αναμενόμενη επιβολή αυστηρότερης νομοσυντακτικής πολιτικής και η μείωση της διαθεσιμότητας πιστώσεων ενδέχεται να αυξήσουν περαιτέρω την ελκυστικότητά τους. Με τους κατάλληλους χειρισμούς της οικονομικής πολιτικής και της διοίκησης, διευκολύνουν τη δημιουργία ισχυρής οικονομικής βάσης για πολύ μακροπρόθεσμες (ακόμη και διάρκειας αρκετών δεκαετιών) ενισχύσεις επενδύσεων δημόσιου συμφέροντος (είναι απαραίτητο να προσδιοριστεί τι νοείται ως δημόσιο συμφέρον· η άποψη που επικρατεί σήμερα είναι ότι τα χρηματοδοτικά μέσα είναι κατάλληλα όσον αφορά την αντιμετώπιση διαφόρων τύπων αδυναμιών της αγοράς). Η ανάπτυξη χρηματοδοτικών μέσων συμβάλλει επίσης στην ενθάρρυνση της διαφοροποίησης των χρηματοπιστωτικών προϊόντων που διατίθενται τόσο στις εθνικές αγορές όσο και στην πανευρωπαϊκή αγορά χρηματοπιστωτικής διαμεσολάβησης, αλλά και στην ενίσχυση της ποικιλομορφίας της, καθώς και στη διεύρυνση της ποικιλίας των διαθέσιμων χρηματοπιστωτικών προϊόντων και λύσεων.

3.6. Ταυτόχρονα, η ΕΟΚΕ τονίζει ότι σε καμία περίπτωση δεν είναι όλα τα σχέδια κατάλληλα για στήριξη από χρηματοδοτικά μέσα (το γενικό κριτήριο σημασίας είναι η ύπαρξη περιβάλλοντος αγοράς και ο κίνδυνος αστοχίας της αγοράς με τις πολλές μορφές του). Όταν το έργο αποδεικνύεται ότι αξίζει στήριξης με χρηματοδοτικά μέσα, το αποτέλεσμα επιτυγχάνεται με τρεις βασικούς τρόπους:

- μέσω της υποστήριξης έργου ικανού να επιτύχει πρόσθετα και μετρήσιμα οφέλη (για παράδειγμα, αύξηση της κερδοφορίας, ενίσχυση της παραγωγικότητας). Στην περίπτωση αυτή, οι δικαιούχοι της ενίσχυσης είναι σχεδόν αποκλειστικά μεμονωμένες επιχειρήσεις ή οι ενώσεις τους, όπως οι συνεργατικοί σχηματισμοί·
- μέσω εξοικονόμησης στην απόδοση των υφιστάμενων διαδικασιών (όπως μείωση των ενεργειακών αναγκών και δαπανών, αλλά και του κόστους λειτουργίας μέσω της βελτιστοποίησης των διαδικασιών). Στην περίπτωση αυτή, οι φορείς του δημόσιου τομέα μπορούν να υποστηρίζονται από χρηματοδοτικά μέσα με τον ίδιο τρόπο όπως και οι επιχειρηματικές οντότητες·
- μέσω της καθιέρωσης οικονομικής συμμετοχής για τους καταναλωτές ενός συγκεκριμένου προϊόντος ή υπηρεσίας. Η συμμετοχή αυτή μπορεί να υποστηριχθεί περαιτέρω με τη βοήθεια ειδικής επιδότησης ή με άλλο εθνικό ή περιφερειακό πρόγραμμα στήριξης που καθιστά δυνατή την αποπληρωμή ενός χρηματοδοτικού μέσου.

3.7. Η ΕΟΚΕ λαμβάνει υπό σημείωση ένα ουσιωδέστατο τμήμα της ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το οποίο πραγματεύεται τον εντοπισμό των υφιστάμενων εμποδίων. Πρόκειται κυρίως για εμποδία στην ενιαία αγορά και για την ανάγκη περαιτέρω εμβάθυνσής της και άρσης των εμποδίων (τόσο με την υπέρβαση των υφιστάμενων διοικητικών και ρυθμιστικών φραγμών όσο και με την επίτευξη του τεχνολογικού εκσυγχρονισμού της ενιαίας αγοράς μέσω της υλοποίησης της ενιαίας ψηφιακής αγοράς και της σχετικής στρατηγικής εφαρμογής). Λαμβάνεται επίσης υπόψη το αναπτυξιακό δυναμικό των κεφαλαιαγορών και η ένταξή τους στην Ένωση Κεφαλαιαγορών. Υπάρχουν επίσης εμποδία, αλλά και δυνατότητες, ως προς την ενσωμάτωση της υποδομής μεταφορών και ενέργειας, είτε μέσω της ανάπτυξης διευρωπαϊκών δικτύων (ΔΕΔ) είτε βάσει της Ενεργειακής Ένωσης. Είναι επίσης σημαντικό να λαμβάνεται υπόψη η ανθρώπινη διάσταση και οι απαιτήσεις σε εκπαίδευση και δεξιότητες του εργατικού δυναμικού (σύμφωνα με τις αρχές του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων), καθώς και η ευθυγράμμιση των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων. Από την άποψη της βελτιστοποίησης των συνεργειών εντός του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για την περίοδο 2021-2027, η ΕΟΚΕ σημειώνει επίσης ότι είναι απαραίτητο να διασφαλιστεί μέγιστη συμμόρφωση με τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ).

⁽³⁾ Ευρωπαϊκές Οικονομικές Προβλέψεις (*European Economic Forecast*). Στατιστικό παράρτημα. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Νοέμβριος 2018.

3.8. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι είναι απαραίτητο να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες και να επιτευχθεί υψηλότερο επίπεδο αντιστοίχιας μεταξύ του ΕΤΣΕ (ή του προγράμματος InvestEU, αντίστοιχα) και των υπόλοιπων επενδυτικών προγραμμάτων της ΕΕ και των κρατών μελών. Κάτι τέτοιο θα συμβάλει στην προώθηση των αναγκαίων συνεργειών και στην αποφυγή αλληλοεπικαλύψεων μεταξύ των προγραμμάτων.

3.9. Οι επενδύσεις με δημόσια κίνητρα πρέπει να κατευθύνονται προς συγκεκριμένους στόχους που καθορίζονται σαφώς και στρατηγικά σε ευρωπαϊκό επίπεδο για την εκπλήρωση των στρατηγικών στόχων της Ένωσης. Οι τομείς που θα υποστηριχθούν παρατίθενται στο σημείο 1.2 του παρόντος εγγράφου. Συνεπώς, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι είναι αναγκαίο να δοθούν περαιτέρω κατευθυντήριες γραμμές στο ΕΤΣΕ και στο μελλοντικό πρόγραμμα InvestEU, ειδικά όσον αφορά την τομεακή κατανομή των πιστώσεων.

3.10. Ειδικότερα, όσον αφορά το σχέδιο δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη χρηματοδότηση της βιώσιμης ανάπτυξης, η επείγουσα θέσπιση ενός ενοποιημένου συστήματος ταξινόμησης και δεικτών για τον προσδιορισμό του βαθμού βιωσιμότητας πρέπει να υποστηρίζεται από μια ολιστική κατανόηση του αντικτύπου των οικονομικών δραστηριοτήτων και των επενδύσεων στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα και την αποδοτικότητα των πόρων, καθώς και στους κοινωνικούς και σχετικούς με τη διακυβέρνηση στόχους, σύμφωνα με τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης του ΟΗΕ και τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 20ής Ιουνίου 2017. Η προσέγγιση αυτή θα πρέπει να βοηθήσει τους επενδυτές να διοχετεύσουν τις επενδυτικές ροές προς βιώσιμες δραστηριότητες που επιτρέπουν την υλοποίηση του Θεματολογίου του 2030 με πλήρη, συνολικό, ολοκληρωμένο και αποτελεσματικό τρόπο ⁽⁶⁾.

3.11. Το αρχικό σχέδιο Juncker αποτελούσε εγγύηση ή προστασία ύψους 21 δισεκατ. ευρώ για την κινητοποίηση έως και 315 δισεκατομμυρίων ευρώ. Στο πρόγραμμα InvestEU, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει προστασία ύψους 38 δισεκατ. ευρώ (+ 9,5 δισεκατ. ευρώ από οικονομικούς εταίρους), ώστε να διατεθούν έως και 650 δισεκατ. ευρώ. Εκ πρώτης όψεως, η πρωτοβουλία InvestEU διπλασιάζει την ικανότητα παρέμβασης του σχεδίου Juncker και, επιπλέον, επιτρέπει στα κράτη μέλη να διαθέτουν έως και το 5 % των κονδυλίων τους από την πολιτική συνοχής στα τέσσερα τμήματα της εγγύησης. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το ενισχυμένο αυτό μέσο, θεωρεί όμως ότι η δέσμευση ύψους 15,2 δισεκατ. ευρώ, η οποία αντιπροσωπεύει το 1,2 % του επόμενου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου, δεν επαρκεί για την επίτευξη του στόχου της ενίσχυσης των επενδύσεων στα προ κρίσης επίπεδα. Μία δέσμευση ύψους 2 % (25,5 δισεκατ. ευρώ), για παράδειγμα, θα μπορούσε να κινητοποιήσει πρόσθετες δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις ύψους άνω του 1 τρις. ευρώ.

3.12. Είναι ανάγκη να προαχθεί και να στηριχθεί η συμμετοχή των ευρωπαϊκών εταιρειών και κοινοπραξιών στους διεθνείς διαγωνισμούς και τις δημόσιες συμβάσεις. Το πεδίο εφαρμογής του προγράμματος InvestEU θα μπορούσε να επεκταθεί ώστε να καλύπτει όλες τις γεωγραφικές περιοχές και να παρέχει εγγυήσεις σε ευρωπαϊκές εταιρείες που επενδύουν εκτός της ΕΕ. Αυτή θα μπορούσε να είναι η πρώτη πρακτική αντίδραση στην πρωτοβουλία «Μια ζώνη, ένας δρόμος».

4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1. Η ΕΟΚΕ συνιστά να δοθεί η δέουσα προσοχή στη διασφάλιση της άρσης των εμποδίων σε εθνικό και σε περιφερειακό επίπεδο, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας.

4.2. Η ΕΟΚΕ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να καθορίσει σαφώς και αδιαμφισβήτητα τις δυνατότητες ολοκλήρωσης του ΕΤΣΕ, του μελλοντικού προγράμματος InvestEU και των ΕΔΕΤ. Η πρόταση κανονισμού αναφέρεται σε πολλά σημεία σε συνέργειες μεταξύ των κεφαλαίων και των προγραμμάτων του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου, όμως η πραγματικότητα είναι πολύ λιγότερο ευνοϊκή για τις εν λόγω συνέργειες. Στην πράξη σήμερα διαπιστώνονται περιορισμοί στη δυνατότητα συνδυασμού του ΕΤΣΕ με τα ΕΔΕΤ. Η ΕΟΚΕ δεν θεωρεί ότι είναι επιθυμητό να συνεχιστεί αυτό και προτείνει τη θέσπιση σαφών κανόνων που θα επιτρέπουν τη χρήση των ΕΔΕΤ (υπό μορφή επιχορήγησης) και του ΕΤΣΕ (υπό μορφή χρηματοδοτικού μέσου) για το ίδιο έργο.

4.3. Η ΕΟΚΕ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να λαμβάνει υπόψη κατά τρόπο ολοκληρωμένο τις επενδύσεις όταν υποστηρίζει την επέκταση του ΕΤΣΕ. Τα κράτη μέλη πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να διαθέτουν τους απαραίτητους δημοσιονομικούς πόρους για δημόσιες επενδύσεις. Δεδομένου ότι οι δαπάνες συνδέονται πάντοτε με φορολογικά έσοδα σύμφωνα με τους ισχύοντες δημοσιονομικούς κανόνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρέπει να αναλάβει ηγετικό ρόλο όσον αφορά την αποφασιστική δράση με αποτελεσματικά μέσα κατά της φοροδιαφυγής, της φοροαποφυγής, της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της παράνομης δραστηριότητας των φορολογικών παραδείσων, με την εξάλειψη, μεταξύ άλλων, του αθέμιτου φορολογικού ανταγωνισμού που ασκείται σήμερα από ορισμένα κράτη μέλη τα οποία ευνοούν τον επιθετικό φορολογικό σχεδιασμό των πολυεθνικών εταιρειών.

4.4. Ορισμένα είδη επενδύσεων, όπως οι δημόσιες υποδομές, μπορούν να παρέχονται με αποτελεσματικότερο τρόπο και με μικρότερο κόστος για την κοινωνία χρησιμοποιώντας τον δημόσιο τομέα αντί για συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Όπου συμβαίνει αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενθαρρύνεται να δίνει τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να επενδύουν επαρκώς χωρίς να μειώνουν τις κοινωνικές δαπάνες. Σύμφωνα με τη μακροχρόνια καθιερωμένη θεωρία και πρακτική για την ορθολογική χρήση των δημόσιων οικονομικών, οι μελλοντικές γενιές που θα επωφεληθούν από τις τρέχουσες επενδύσεις θα πρέπει να καταβάλουν ένα δίκαιο μερίδιο της χρηματοδότησής τους μέσω της έκδοσης σήμερα κρατικών ομολόγων. Εάν οι δημόσιες επενδύσεις χρηματοδοτηθούν αποκλειστικά από τη σημερινή γενιά μέσω υψηλότερων φόρων ή χαμηλότερων δημόσιων δαπανών, αυτή θα επιβαρυνθεί με έναν υπερβολικά υψηλό σημερινό φόρτο. Στην πράξη, αυτό σημαίνει ότι το σύμφωνο σταθερότητας και ανάπτυξης πρέπει να καταστεί πιο ευέλικτο μέσα από τον λεγόμενο χρυσό κανόνα, δηλαδή οι δαπάνες για δημόσιες επενδύσεις δεν θα προσμετρώνται για λόγους υπολογισμού των στόχων του δημοσίου ελλείμματος. Μια ευέλικτη προσέγγιση όσον αφορά την εφαρμογή του πρόσφατα προσαρμοσμένου συμφώνου σταθερότητας και ανάπτυξης, το οποίο θεσπίστηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2014, είχε θετικό αντίκτυπο στην ανάπτυξη. Το σύμφωνο σταθερότητας και ανάπτυξης θα πρέπει να διατηρηθεί και να επικεντρωθεί σε επενδύσεις υψηλού δημόσιου ενδιαφέροντος.

⁽⁶⁾ Βλέπε (2019)0325_EL.pdf Νομοθετικό ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 28ης Μαρτίου 2019 με θέμα την «Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων» [COM(2018)0353 – C8-0207/2018 – 2018/0178(COD)].

4.5. Μέσω της μεταρρύθμισης της ΟΝΕ είναι δυνατόν να ασκηθεί η αναγκαία όσο και κατάλληλη επενδυτική πολιτική. Πιο συγκεκριμένα, η ολοκλήρωση της Τραπεζικής Ένωσης και της Ένωσης Κεφαλαιαγορών —με την έναρξη της λειτουργίας των μέσων τους— μπορεί να βοηθήσει στη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων, ιδίως δε των μικρών και μεσαίων. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι τούτο αποτελεί έκτακτη ανάγκη και εκφράζει τη λύπη της για τις καθυστερήσεις που προέρχονται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ως προς το θέμα αυτό.

4.6. Η ΕΟΚΕ θεωρεί αναγκαίο να δοθούν περαιτέρω κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την τομεακή κατανομή των ενισχύσεων του ΕΤΣΕ και του μελλοντικού προγράμματος InvestEU. Κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, οι επενδύσεις θα πρέπει να έχουν προτεραιότητα σε τρεις τομείς: α) την οικοδόμηση ενός ευρωπαϊκού οικολογικού και ψηφιακού οικονομικού μοντέλου, β) την έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία και γ) την εκπαίδευση και κατάρτιση. Για να επιτευχθεί δίκαιη μετάβαση προς ένα βιώσιμο οικολογικό και κοινωνικό υπόδειγμα, θα πρέπει να προκριθούν επενδύσεις κοινωνικού χαρακτήρα σύμφωνες με τις κατευθυντήριες γραμμές των συστάσεων της ομάδας υψηλού επιπέδου με θέμα την επένδυση στην κοινωνική πρόνοια και στήριξη⁽⁷⁾.

4.7. Έλεγχι από το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (ΕΕΣ) και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) σε δείγματα έργων στο σκέλος υποδομής και καινοτομίας καταδεικνύουν ότι το ένα τρίτο περίπου των έργων θα μπορούσε να έχει χρηματοδοτηθεί εξολοκλήρου από άλλες πηγές εκτός ΕΤΣΕ. Οι φορείς υλοποίησης των έργων επιλέγουν κυρίως το ΕΤΣΕ λόγω του χαμηλότερου κόστους χρηματοδότησης και, εν μέρει, λόγω της μεγαλύτερης διάρκειας λήξης των δανείων.

4.8. Η καταμέτρηση ενός έργου που θα είχε υλοποιηθεί μέσω πηγών χρηματοδότησης εκτός του ΕΤΣΕ ως επιπρόσθετο σε σχέση με το ΕΤΣΕ συνάδει με την κοινή, μη τεχνική κατανόηση της προσθετικότητας. Εγείρει, ωστόσο, ερωτήματα σχετικά με τη σημασία για την πραγματική οικονομία όσον αφορά τον ορισμό και την πρακτική εφαρμογή της προσθετικότητας στον κανονισμό και την πρακτική εφαρμογή του ΕΤΣΕ. Κάτι τέτοιο ενδέχεται να υπονομεύει την αξιοπιστία του εξαιρετικά χρήσιμου ΕΤΣΕ. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων θα πρέπει πρωτίστως να εστιάζει τις δραστηριότητές του σε έργα που είναι πραγματικά επιπρόσθετα, υπό την έννοια ότι δεν θα είχαν υλοποιηθεί χωρίς χρηματοδότηση από το ΕΤΣΕ, ώστε να διασφαλίζεται η μέγιστη επίδραση επί της πραγματικής οικονομίας και να ενθαρρύνεται η εμπιστοσύνη του ευρέος κοινού στο ΕΤΣΕ.

4.9. Όπως επισήμαινε το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, η μεθοδολογία που χρησιμοποιείται για την εκτίμηση της κινητοποιηθείσας επένδυσης υπερεκτιμούσε, σε ορισμένες περιπτώσεις, τον βαθμό στον οποίο η υποστήριξη του ΕΤΣΕ οδηγούσε σε πρόσθετες επενδύσεις στην πραγματική οικονομία. Επιπλέον, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να ακολουθήσει τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου για την ανάπτυξη συγκρίσιμων δεικτών επιδόσεων και παρακολούθησης για όλα τα χρηματοδοτικά μέσα και τις δημοσιονομικές εγγυήσεις της ΕΕ προκειμένου να αυξηθεί η διαφάνεια και η ικανότητα αξιολόγησης των αποτελεσμάτων τους.

4.10. Όπως σημείωνε το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, με το ΕΤΣΕ έχει επίσης αντικατασταθεί εν μέρει η χρηματοδότηση από άλλα κεντρικά διαχειριζόμενα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ, ιδίως στους τομείς των μεταφορών και της ενέργειας. Ενθαρρύνουμε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την ΕΤΕπ να εξετάσουν ενδεχόμενες μελλοντικές αλληλεπικαλύψεις μεταξύ δράσεων στο πλαίσιο του σκέλους υποδομής και καινοτομίας του ΕΤΣΕ και των χρηματοδοτικών μέσων των ΕΔΕΤ.

4.11. Για να διασφαλιστεί η δέουσα αξιολόγηση των επενδύσεων που πραγματοποιούνται υπό το ΕΤΣΕ, η ΕΟΚΕ ενθαρρύνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να σχεδιάσει συστηματικά τη συλλογή των δεδομένων που είναι απαραίτητα για τη διεξαγωγή της στατιστικής εκ των υστέρων ανάλυσης, προκειμένου να εκτιμώνται οι εκ των προτέρων πολλαπλασιαστικές εκτιμήσεις των επιμέρους σχεδίων. Κάτι τέτοιο μπορεί να συμβάλει στη βελτίωση των μελλοντικών εκ των προτέρων υπολογισμών.

4.12. Η ΕΟΚΕ συνιστά να λειτουργήσει ένα δίκτυο εθνικών και περιφερειακών συμβουλευτικών γραφείων, πέραν του Ευρωπαϊκού Κόμβου Επενδυτικών Συμβουλών (που προορίζεται κατά κύριο λόγο για την υποστήριξη μεγάλων επενδυτικών σχεδίων με σαφή ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία), με συνεπή μεθοδολογία και ερμηνεία σε ολόκληρη την ΕΕ, τα οποία θα παρέχουν συμβουλευτικές υπηρεσίες ιδίως σε ΜΜΕ και στα έργα τους που επικεντρώνονται περισσότερο στην περιφέρεια.

4.13. Η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει την ανάγκη διεξαγωγής δοκιμής επιλεξιμότητας για τα έργα επιστρεπτέας χρηματοδότησης μέσω χρηματοδοτικών μέσων και συνιστά στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συγκροτήσει μια ομάδα εμπειρογνομόνων. Πρέπει να τηρούνται οι εξής τρεις βασικές απαιτήσεις για τα χρηματοδοτικά μέσα: α) η αποτελεσματικότητα (την οποία διασφαλίζει ο διαχειριστής των εν λόγω ταμείων, φέροντας εις πέρας τα καθήκοντά του και εξυπηρετώντας έτσι το δημόσιο συμφέρον κατά τρόπο ποιοτικά διαφορετικό από τις επιδοτήσεις), β) η χρησιμότητα (η οποία βασίζεται στη νομιμότητα κάθε προγράμματος ή μέρους αυτού που προορίζεται για επιστρεπτέα μέσα) και γ) η βιωσιμότητα στην οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική της διάσταση (η οποία βασίζεται στον ορισμό της αρχής ότι τα ανανεούμενα μέσα θα πρέπει να είναι επιστρεπτέα).

(7) "Investing in Social Care & Support. A European Imperative" (Επένδυση στην κοινωνική πρόνοια και στήριξη. Μια ευρωπαϊκή επιταγή).

4.14. Ο κανονισμός για το ΕΤΣΕ δεν καθορίζει κριτήρια γεωγραφικής κατανομής για τις εγγυήσεις που χορηγεί· ορίζει ότι διέπονται από τη ζήτηση. Ωστόσο, η διευθύνουσα επιτροπή του ΕΤΣΕ θέσπισε ενδεικτική γεωγραφική διαφοροποίηση και όριο γεωγραφικής συγκέντρωσης στο Πλαίσιο για την υποδομή και την καινοτομία. Ο κανονισμός δεν ορίζει όρια συγκέντρωσης στο πλαίσιο για τις ΜΜΕ. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ακράδαντα ότι το επενδυτικό σχέδιο για την Ευρώπη και το μελλοντικό πρόγραμμα InvestEU πρέπει να αποτελούν μέσα οικονομικής και κοινωνικής σύγκλισης, και όχι απόκλισης, μεταξύ των κρατών μελών. Μολονότι οι πληροφορίες που παρέχει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δείχνουν ότι η τάση για γεωγραφική συγκέντρωση διορθώθηκε εν μέρει το 2018, το ζήτημα είναι αρκετά σημαντικό για την έγκριση των πολιτικών κατευθυντήριων γραμμών και των κανονιστικών αλλαγών που είναι απαραίτητες για να τερματιστεί η εν λόγω κατάσταση. Ως μέθοδο βελτίωσης της κατάστασης, η ΕΟΚΕ επικροτεί τη σύσταση εθνικών τραπεζών και ιδρυμάτων στήριξης σε χώρες που δεν διαθέτουν, έτσι ώστε να συνεργάζονται με το ΕΤΣΕ και την ΕΤΕπ, και ενθαρρύνει όλα τα κράτη μέλη να το πράξουν.

4.15. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι, ιδίως κατά την επόμενη περίοδο προγραμματισμού του δημοσιονομικού πλαισίου, θα είναι σημαντικότερο τα χρηματοδοτικά μέσα να έχουν συγκεκριμένη λειτουργία για συγκεκριμένο σκοπό και οι προτεινόμενοι κανόνες να υιοθετήσουν ένα ευρύ φάσμα συνδυασμών μεταξύ τους, ανοίγοντας έτσι τον δρόμο για την παροχή λύσεων «προσαρμοσμένων» στα επιμέρους έργα. Τα χρηματοδοτικά μέσα δεν είναι ομοιογενή ως προς το είδος και το δάνειο, η εγγύηση, η άμεση εισροή κεφαλαίου ή τα ομόλογα έργων μπορούν να διατεθούν για έναν συγκεκριμένο τύπο έργου. Κατά τη χρήση αυτών των μέσων, στην πράξη θα πρέπει να προτιμώνται οι εξατομικευμένες λύσεις, διότι ακριβώς μέσω αυτών μπορεί να αξιοποιηθεί πλήρως το δυναμικό των χρηματοδοτικών μέσων.

4.16. Αν και οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις θεωρούνται γενικά σημαντικές για την επίτευξη υψηλότερου επιπέδου επενδύσεων, θα πρέπει να προσδιορίζονται ρητώς και λεπτομερώς. Πολλές διαρθρωτικές προσαρμογές και μεταρρυθμίσεις κατά την περίοδο των πολιτικών λιτότητας στις χώρες των προγραμμάτων επιδείνωσαν την αδυναμία της ιδιωτικής και δημόσιας ζήτησης, οδήγησαν σε ανεργία, αύξησαν την αβεβαιότητα και μείωσαν τα εισοδήματα των νοικοκυριών και τις προσδοκώμενες πωλήσεις των επιχειρήσεων. Ως εκ τούτου, συνέτειναν στην αύξηση του χάσματος επενδύσεων. Κατά συνέπεια, η ΕΟΚΕ συνιστά να προωθηθούν μεταρρυθμίσεις που: α) βελτιώνουν το επιχειρηματικό περιβάλλον, β) διευκολύνουν τη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων —ιδίως των μικρών και μεσαίων, γ) αυξάνουν την παραγωγικότητα, δ) προωθούν την έρευνα, την ανάπτυξη, την καινοτομία και την κατάρτιση, ε) προάγουν τη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας, στ) ενισχύουν τις συλλογικές διαπραγματεύσεις και τον κοινωνικό διάλογο σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο, ζ) ενισχύουν την εγχώρια ζήτηση, η) αυξάνουν την οικονομική ανθεκτικότητα και θ) διασφαλίζουν επαρκές επίπεδο δημόσιων επενδύσεων, για παράδειγμα μέσω της δημιουργίας αποτελεσματικών ικανοτήτων σχεδιασμού στον δημόσιο τομέα.

4.17. Παράλληλα με την ανάγκη να βελτιωθούν οι συνέργειες μεταξύ των επενδυτικών προγραμμάτων της ΕΕ και των κρατών μελών, είναι επίσης αναγκαίο να προβληθούν στους πολίτες τα επιτεύγματα των εν λόγω προγραμμάτων: περίπου 945 000 μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις αναμένεται να επωφεληθούν από το ΕΤΣΕ και πολλές άλλες από το πρόγραμμα InvestEU. Οι δικαιούχες ΜΜΕ πρέπει να ενημερώνονται για την ενίσχυση που λαμβάνουν από την ΕΕ, για παράδειγμα μέσω μιας διευκρινιστικής δήλωσης στη σύμβαση χρηματοδότησης, καθώς και μέσω της χρήσης του λογοτύπου της ΕΕ στη σύμβαση.

Βρυξέλλες, 19 Ιουνίου 2019.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Luca JAHIER